N°. 131. 1836.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Vrijdag 3 Junij.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (1 *Junij*) waren te Antwerpen de fondsen genoteerd: Belg. 102; O. Metall. 104; Spanje, Ardoin $41\frac{1}{2}$, $42\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$: Differed. $12\frac{5}{8}$; Passieve $14\frac{3}{8}$; Nap. renten $95\frac{1}{2}$; B. Tavorere 64; Sicil. $94\frac{1}{2}$; Rom. L. $102\frac{1}{4}$; Ll. te Antw. 102; Braz. 87. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam $\frac{7}{8}$ pCt. kort zigt.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten Mei.

– De kamer van afgevaardigden heeft in de zitting van heden het budget van de binnenlandsche zaken ten einde gebragt en dat van het openbaar onderwijs aangevangen. Bij dezelve is weder eene petitie van zekeren Kolonel *Perron* tegen het duel ingekomen, waarmede men zich eerstdaags zal bezighouden.

De commissie voor de wet op den binnenlandschen suiker heeft hare taak ten einde gebragt en de heffing voorgesteld eener belasting van 10 fr. op het metriek kwintaal, in te gaan met den 1sten Augustus 1837; nieuwe fabrieken zouden een jaar vrijstelling verkrijgen.

— Tot kommandant der 1ste divisie infanterie in het kamp van Compiegne is benoemd de luitenant-generaal *Damremont*; de luit.-generaal *Subervic* zal de kavallerie kommanderen, de generaal *Perregaux* is chef van den staf; het opperbevel is aan den hertog *van Orleans* verbleven.

— In een' bijzonderen brief uit Tunis van den 5den, wordt verzekerd dat de Deij uit Konstantinopel last zou hebben gekregen, van de Franschen in geen geval den doortogt naar Constantine toe te staan.

Uit Oran heeft men geene nadere tijdingen.

— Men heeft hier thans de brieven en dagbladen uit Madrid tot den 23sten ontvangen. Men vindt daarin het adres der ministers aan de koningin-regentes, waarin zij de noodzakelijkheid van de ontbinding der cortes betoogen en voorts een manifest van de regentes aan de spaansche natie. In het eerste stuk wordt gezegd, dat de ministers bij de aanvaarding hunner posten zich de moeijelijkheden niet ontveinsden die er voor hen in gelegen waren, om de door de koningin beloofde hervormingen daar te stellen en de orde te handhaven, zonder uit het oog te verliezen, dat het spoedig ten einde brengen van den burger-oorlog de eerste behoefte van den staat was; dat, schoon wetende dat de kamer der procuradores, door een klein getal kiezers en onder bijzondere omstandigheden gekozen, zich aan antecedenten zag gebonden, van welke men niet wilde afgaan, hoewel daarmede 's lands welzijn ook gevaar liep, zij niet te min, sterk door de zuiverheid hunner bedoelingen, het bewind hadden aanvaard; doch dat de uitslag niet aan hunne hoop had beantwoord, daar de kamer der volksvertegenwoordigers zich, op eene in zich zelve min belangrijke wijze, tegen de nieuwe ministers had verklaard, doch die van zeer groot gewigt werd indien men acht sloeg op den aard der oppositie en de middelen, waarvan men zich had bediend. Voorstellen strijdig met de wetten gedaan en tegen den gebruikelijken vorm behandeld, vergezeld van de hevigste wanorde zelfs van de zijde des publieks, hadden een even schandelijk als gevaarlijk schouwspel opgeleverd, en had de volkskamer door hare willekeurige handelingen zich boven de wet gesteld, weshalve de ministers, den troon en de vrijheid in gevaar ziende, H. M. niet mogten aanraden te e te geven, maar de natie uitspraak te laten doen, door, naar derzelver vrije keus, nieuwe cortes te kiezen en bijeen te roepen.

Hierop volgt het dekreet van de koningin-regentes van den 22sten gedagteekend, waarbij de cortes, krachtens art. 12 van het koninklijk statuut worden ontbonden.

In het manifest van de koningin-regentes wordt hoofdzakelijk gezegd, dat het welzijn der natie steeds hare hoofdbedoeling is geweest; dat zij bij de bijeenroeping der cortes door het koninklijk statuut van April 1834, de grondwetten der monarchie, voor wat de beide takken van wetgevende magt betreft, eenen vorm had zoeken te geven overeenkomstig hetgeen daaromtrent bij andere verlichte natien bestaat; de algemeene erkentelijk beloonde kortstondig hare pogingen; maar de gemoederen, gewis door den burgeroorlog verbitterd geworden, wantrouwen opgevat hebbende, hadden er opstanden en verdeeldheden plaats, die even snel toenamen als geducht van omvang werden. Het algemeen welzijn steeds op het oog houdende, had de koningin, zoodra zij het verlangen der natie naar hervormingen in de staatkundige wetgeving zag, de strengheid der wetten laten varen, en, naar den raad harer raadgevers, de strijdige gevoelens zoeken overeen te brengen, om op nieuwe grondslagen de rust en den toekomstigen voorspoed te vestigen. Toen zij nieuwe bewegingen in den staat voorzag had zij de cortes ontbonden, en, ter liefde steeds handelende van het belang der natie en dat harer dochter, de koningin *Isabella*, was zij verpligt geweest de demissie van het vorig ministerie aan te nemen, omdat zij hare toestemming niet gegeven had, tot maatregelen die haar strijdig met het regt en het algemeen welzijn toescheenen. Tot deszelfs vervanging had zij lieden verkozen, die in hunne staatkundige loopbaan het vertrouwen der warmste vrijheidsvrienden hadden verworven, maar gelijktijdig, wegens het gebruik van haar koninklijk regt gemaakt, een blinde gramschap in de kamer zien rijzen, en eenen diepen afkeer tegen de nieuwe ministers, die men beoordeelde naar de gezindheden welke men hun eigendunkelijk leende; had men voorstellen gedaan en verklaringen gestemd die tegen de wetten en het koninklijk statuut aandruischten. Na het besluit eener zoo onvoorzigtige verklaring, tot het nemen van een besluit genood-zaakt, had de koningin zich verpligt gezien, niet de lieden weg te zenden tegen wien men geen gegrond verwijt had kunnen inbrengen, maar, in weerwil van haar-zelve, op den raad harer ministers, van haar prerogatief gebruik makende, ten tweeden male tot de ontbinding van de cortes te besluiten. – De koningin besluit met de aandacht op de gewigtige omstandigheden te vestigen, inzonderheid ook wat den oorlog betreft, en te herhalen, dat zij steeds hare pogingen tot het ten einde brengen van denzelve en tot het invoeren van wettelijke hervormingen zal aanwenden.

In de zitting waarbij het decreet tot ontbinding voorgelezen werd, waren slechts 52 leden tegenwoordig; de heeren *Mendizabal*, *Caballero* en de hevige oppositie-leden waren niet verschenen. Na de voorlezing ging er van de tribunes een hevig en verward geschreeuw van *viva* en *muera* op. In de kamer der proceres scheen de ontbinding in 't algemeen een' gunstigen indruk te hebben gemaakt.

Tot in den avond van den 23sten was de rust te Madrid niet gestoord. De tijdingen uit de provincien waren voldoende, met uitzondering echter van Carthagena, waar een vrij ernstige opstand moet zijn uitgebroken die aan drie menschen het leven had gekost; bij het afzenden der depeches was de rust echter hersteld.

In den post van oorlogsminister zou dacht men worden voorzien door het benoemen daartoe van den heer *Soria*; voor het interim van het ministerie van finantien werd nog niemand aangeduid. De nieuwe cortes zijn tegen den 1sten Augustus bijeengeroepen; dezelve zullen zich hebben bezig te houden met de herziening van het koninklijk statuut, krachtens een decreet onder het vorig ministerie genomen. Voor het overige verzekert men dat de nieuwe ministers niets willen veranderen in de acten en overeenkomsten door het vorig kabinet betrekkelijk de schuld aangegaan.

Het *Journal de Paris* behelst heden het volgende:

„Eene telegraphische depeche van Bayonne, van heden gedagteekend, behelst, dat de Christinos en de Engelschen zich van Passage hebben meester gemaakt."

De hier vermelde plaats is eene haven van Guypuscoa, met een kasteel, een uur noordoost van St. Sebastiaan.

In de bijzondere berigten van de grenzen wordt algemeen gesproken van de beweging die *Cordova* aan het hoofd zijner troepen op den 22sten en 23sten gedaan heeft, doch waaromtrent de bijzonderheden nog niet genoeg bekend zijn, dan alleen in zoover dat *Cordova* in zijn oogmerk niet geslaagd en met verlies afgewezen is. Den 22sten uit Vittoria getrokken had hij zich met omtrent 20,000 man op *Salvatierra* gerigt van daar eene beweging op Onate gemaakt en de linien der karlisten aangevallen; deze, voor de overmagt eerst zwichtende, waren geweken, doch versterking bekomen hebbende, hadden zij wonderen van dapperheid verrigt en den vijand met groot verlies tot wijken gebragt; hij was, na eene kruidfabriek in de lucht te hebben laten springen, naar Vittoria teruggekeerd.

Don *Carlos* bevond zich den 24sten met zijn hoofdkwartier te Villa-franca.

— Heden (30 *Mei*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. 107,75; 3 pCt. 81,65; Nap. renten 102,45; Sp. Ardoin $40\frac{3}{4}$; Differed. $14\frac{1}{8}$; Passieve $11\frac{7}{8}$; Rom. L. $102\frac{1}{2}$.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den Junij.

De gewone jaarlijksche vergadering van den raad der handelmaatschappij is op Dingsdag den 31sten ll. door den president derzelve Maatschappij, den heer *H. C. van der Houwen*, met eene aanspraak geopend. Dezelve heeft daarbij een overzigt van den staat dier belangrijke inrigting gegeven, hetwelk niet slechts getuigt van haren voortdurenden bloei, en van eene allergunstigste uitbreiding harer werkzaamheden – die niet minder, overeenkomstig haar doel, voordeelig terug werkt op de nationale nijverheid, handel, scheepvaart en scheepsbouw; – maar ook over het afgeloopen boekjaar van 1835 resultaten aanbiedt, die de stoutste verwachting te boven gaan.

Het mag der maatschappij niet alleen gebeuren, uit de behaalde winsten van gezegd jaar 1835, te hebben kunnen voorzien in de uitbetaling harer verschuldigde $4\frac{1}{2}$ pCt. rente; zij is ook in staat, uit de winsten aan den koninklijken garant terug te betalen de *f* 903,749,32, het slot uitmakende van de opofferingen, vroeger door Hoogstdenzelve, als garant, ten behoeve der actie-houders verstrekt; terwijl nog bovendien de winsten van 1835 een aanzienlijk batig beschikbaar overschot opleveren, om voor het eerst overeenkomstig artikel 92 harer statuten, daarvan een derde als reserve ter zijde te leggen, en de overige twee derden aan de actie-houders, als extra dividend, uit te deelen. Eerst na verificatie en goedkeuring der balans zullen echter gemelde reserve en extra devidend in de zitting van den raad, op heden te houden, worden vastgesteld.

De steeds belangrijker wordende publieke veilingen der Maat-

schappij, hebben, in 1835, in alle opzigten aan de verwachting beantwoord, en die gedeeltelijk zelfs overtroffen. In alles is, in die veilingen, voor ruim $24\frac{1}{2}$ millioen verkocht. Ons land wordt meer en meer de markt voor de koloniale producten; bijzonder, beginnen onze Java-suiker, en onze Java-indigo tot in de verste landen gezocht te worden.

De koffij-pluk, die in 1834 alles te boven had gegaan, wat men vroeger van dien aard op Java gekend had, was in 1835, ten gevolge vooral van droogte, minder overvloedig; maar die van 1836 geeft daarentegen wederom de allervoordeeligste uitzigten, terwijl in het algemeen de cultuur van allerlei producten er steeds toenemende schijnt er voor nog meerder toeneming vatbaar blijft.

De aanzienlijke vermeerdering dier producten heeft in 1835 het bezigen van 92 schepen, metende 22,450 lasten, doch eene ruimte voor nagenoeg 30,000 lasten opleverende, mogelijk gemaakt; en ongeveer 5 millioen zijn in dat jaar aan vrachten betaald.

De gezamenlijke uitvoeren der maatschappij naar onze O. I. bezittingen hebben ongeveer $5\frac{1}{2}$ millioen bedragen; ons fabriekwezen blijft, onder de aanmoedigingen, welke de maatschappij zich meer en meer in staat ziet om hetzelve te doen ondervinden, toenemen in welvaart, in gewenschte uitbreiding en verbetering.

De scheepsbouw is zoodanig in ons land aangewakkerd, dat weldra, voor de vaart op Oost-Indië, 100 in Nederland gebouwde schepen, eene scheepsruimte van 34,000 lasten hebbende, in de vaart zullen zijn; en daar er alzoo ruim voorzien is in de behoefte, zoo heeft de maatschappij opgehouden met, tot aanmoediging van den aanbouw, vaste vrachten toe te zeggen. Zij heeft bovendien, daar men in de laatste tijden is begonnen met schepen van eene buitengewone grootte te bouwen, en bijzondere omstandigheden haar noopten tot eene kleine vermindering der vrachten, die vermindering gebragt ten laste dier groote schepen, zoo uit hoofde van het meerder voordeel hetwelk die grootere boven de kleinere schepen opleveren, als omdat zij den bouw van zulke groote schepen om meer dan eene reden, meent niet te moeten aanmoedigen.

— Uit 's Hage schrijft men, dat door Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden eergisteren eene partij werd gegeven, waarop de Russische luitenant generaal, Z. H. de Prins van Oldenburg, tegenwoordig was. Laatstgemelde was des voormiddags in bijzondere gehoor bij *Z. M.* toegelaten en had des middags aan het hof gedineerd. Gisteren heeft dezelve zich naar Amsterdam begeven.

— Aan den kapitein van de 2de afdeeling infanterie en adjudant van Z. D. H. den luitenant-generaal hertog *van Saxen-Weimar*, *F. Schlarbaum*, is twee derden van het activiteits-tractement toegekend.

— Naar men verneemt, wordt het Nederlandsche smaldeel, hetwelk zich, onder bevel van den schout bij-nacht *Ziervogel* naar de Oostzee begeven heeft, in het begin der maand Julij terug verwacht, ten einde, gedeeltelijk, eene andere bestemming te erlangen.

— Uit Zeeland verneemt men, dat de stoommachine der thans buiten dienst zijnde Rijks-stoomboot *Suriname*, welke weder gereed is, geplaatst zal worden in het voor eenige dagen van stapel geloopen stoomschip *Cerberus*, en dit schip vervolgens al spoedig dienst zal doen onder bevel van den kapit.-luitenant *Frank*.

— Uit de kolonie Veenhuizen in de provincie Groningen, schrijft men van den 29sten ll., dat den vorigen dag aldaar aangekomen waren, Z. Exc. de luitenant-generaal en minister van kolonien, baron *van den Bosch*, vergezeld van de heeren Mr. *F. van Riemsdijk*, lid van de permanente commissie der maatschappij van weldadigheid, en *Visscher*, inspecteur der kolonien van weldadigheid. Gemelde heeren werden ontvangen, door de heeren directeurs en adjunct-directeurs der kolonie, en hartelijk begroet door de inwoners, die zich verheugden in de tegenwoordigheid van den man, aan wien de kolonien van weldadigheid haar aanwezen, bloei en heilzame inrigting te danken hadden. De geheele plaats was dan ook met vlaggen versierd, en prijkten eerebogen voor elk der drie gestichten. De minister, die reeds de kolonie Ommerschans met een bezoek had vereerd, zou zich vervolgens naar Frederiksoord begeven en van daar welligt te Veenhuizen terugkomen. Men sprak van belangrijke veranderingen, welke bijzonder omtrent de inrigting van den landbouw dit jaar in de kolonien zouden plaats hebben; en beschouwde de bezoeken van opgemelde heeren, als met die veranderingen in verband staande.

— Door Z. Exc. den gouverneur-generaal ad interim van Nederlandsch Indië in rade, is, blijkens de laatst aangekomen Javasche Couranten, besloten, dat zoo dikwijls tusschen Javanen, onderling, geschillen ontstaan omtrent huwelijks-zaken, boedel-scheidingen, enz., en dergelijke, welke volgens de Mahomedaansche wetten moeten beslist worden, wel de priesters daaromtrent uitspraak moeten doen, doch dat alle civiele actiën, tot uitkeering of betaling, uit die uitspraken voortvloeijende, zullen gebragt kunnen worden voor de gewone regtbanken, om daarop, met inachtneming van die uitspraken, om derzelver uitvoering te verzekeren, regt te doen.

Volgens die zelfde Javasche Couranten, is, den 16 October 1835, te Muara Kompeh overleden de luit.-ter-zee der tweede klasse bij de koloniale marine *W. F. G. van Maanen*; den 11 December, te Banjoemaas, de 2de luit. bij het 8ste bataill. infanterie *J. G. J. van Remoens*; en den 19 December, te Soerabaya, de luit.-ter-zee der tweede klasse bij Zr. Mjs. koloniale marine, *G. W. Willigt*, die zich aan boord van Zr. Mjs. wacht-korvet *Zwaluw* bevond.

— Volgens berigten uit Bogota, tot den 4den Februarij ll., bleef in dat gemeenebest alles rustig. Van Venezuela had men tijdingen ontvangen, volgens welke Maracaibo den 1sten Januarij, na eene overeenkomst tusschen den bevelhebber in de vesting, *Farias*, en den generaal *Montillo*, was overgegaan; de voorwaarden dezer kapitulatie kende men nog niet. Porto Cabello was toen de eenige plaats die nog in handen der reformisten was; deze vesting werd aan de landzijde belegerd door den generaal *Paez* en aan den zeekant geblokkeerd door den commodore *Jolij*, zoodat men geloofde dat ook dit laatst verdedigingspunt van den jongsten opstand zich weldra zoude moeten overgeven. Het gouvernement zou aan de muitelingen in Porto Cabello het behoud van leven en eigendom toegezegd hebben, indien zij het land verlieten.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 30sten Mei.

Uit Weenen wordt, van den 21sten gemeld, dat de hertogen *van Orleans* en *Nemours* den 29sten aldaar verwacht werden. Den 30sten zou het korps diplomatiek zijne opwachting bij de Prinsen maken; des avonds zou de Vorst *von Metternich* een feest geven, ter viering van des Keizers naamdag, op hetwelk de Fransche Prinsen zouden verschijnen.

— Te Munchen is den 26sten mei aangekomen de heer *Chabaud de la Tour*, ordonnans-officier van den hertog *van Orleans*. — De grieksche gezant *Maurocordato*, was naar de grenzen afgereisd, om Koning *Otto* bij het betreden van het Beijersch grondgebied te ontvangen.

— Z. M. de Koning van Napels is, op zijne reis naar het noordelijk Italie en Weenen, den 19den mei te Rome aangekomen.

— Brieven van de turksche grenzen te Weenen ontvangen, houden het berigt, dat de pest te Adrianopel met vrij veel hevigheid uitgebroken was. Het bestuur der Oostenrijksche quarantaine-inrigting, die het eerst het berigt ontvangen had, had den Vorst *Milosch* en den pacha van Belgrado daarvan kennis gegeven, ten einde zij den weg van Adrianopel naar Servie bewaken lieten, om zoo mogelijk het indringen van den geesel in laatstgenoemd gewest voor te komen.

— In de jongste berigten uit Konstantinopel wordt de hoop te kennen gegeven, dat de oneenigheden tusschen de turksche en Egyptische regeringen in der minne zullen worden bijgelegd, en voorts verzekerd, dat de gemeenschappelijke stappen van de Fransche consuls in Syrie bij *Ibrahim*-pacha, het gewenscht gevolg hadden gehad.

— In Arabie zouden de Egyptenaren, luidens berigten uit Alexandrie, tot den 7den april, zulk eene volkomen nederlaag hebben geleden, dat *Mehemed* ali daardoor geheel van de bemagtiging van dat gewest zou hebben afgezien. Hij zou deshalve thans des te meer zijn gezag in Syrie zoeken te herstellen, bijaldien namelijk de ongunstige toestand zijner financien hem daarin niet verhinderde.

— Uit Bagdad had men berigten, dat de christelijke bevolking aldaar in het grootste gevaar had verkeerd, en met eene algemeene vermoording was bedreigd geworden. Aanleiding daartoe had gegeven de onvoorzigtige handelwijze van een missionaris, die met eene geheele lading traktaten en boeken tegen het mahomadismus gerigt, ter markt was gekomen en een en ander onder het volk uitdeelde. Het gemeen rottede te zamen en deed een wraakgeschrei tegen de christenen opgaan. Ter naauwernood gelukte het den plaatselijken bevelhebber door tusschenkomst van de militaire magt, het volk uiteen te drijven. De missionaris werd te scheep naar Bassora vervoerd; zijne boeken werden op last van den mufti verbrand. De christenen hadden in de eerste dagen na dit voorval zich in het openbaar niet durven vertoonen.

— Te Weenen waren den 29sten mei genoteerd: Metall. 104; 4 pCt. $99\frac{1}{2}$; 3 pCt. $75\frac{1}{2}$; Bankactien 1370.

Graanmarkt te Amsterdam.

WOENSDAG, *den 8sten Junij.*

TARWE. — Met weinig handel, als voren: 128 ℔ Bonte Poolsche *f* 220; - 128 O. Zeeuwsche *f* 190; - 127 Nieuwe dito *f* 182; - 126 W. Oldammer *f* 165.

ROGGE. — Met goeden handel: 119 ℔ O. Pruissische, niet mool, *f* 157; - 123 N. Overijssels. *f* 159; - 124, 125 N. Deensche *f* 156, 158; - 111 Archangel *f* 125; - 119 Munstersche *f* 128 in Entrep.; 123 Wismar *f* 140 in Entrep.

HAVER. — Weinig in te doen: 75 ℔ N. Voer *f* 75; - 89 Fijne *f* 94.

GARST en BOEKWEIT. — Zonder handel.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (7 Junij) waren genoteerd: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $56\frac{3}{4}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{7}{16}$; dito 5 pCt. $102\frac{1}{4}$; Kansbill. 25; Amortisatie-Syndikaat $4\frac{1}{2}$ pCt. 98; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $81\frac{1}{4}$; Handelm. 156, $158\frac{3}{4}$, 158, $\frac{1}{2}$; Ardoins £ 85, $42\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, 42, $\frac{1}{16}$; dito onb. st. $41\frac{5}{8}$; Uitgest. $15\frac{1}{8}$; Pass. $12\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$; Columb. 22; Peruan. $17\frac{3}{4}$.

*** Degenen, welke voornemens zijn zich als KOFFIJHUISHOUDERS of MARKETENTERS in het Kamp bij Reyen te plaatsen, moeten zich tot het bekomen der permissien daartoe vervoegen bij den Kapitein van den Generalen Staf DE MOULIN, aan den Haansberg bij Reyen.

Wijders wordt verwittigd, dat degenen die nog LOODSEN in genoemd Kamp hebben en hunne plaatsen wenschen te behouden, daarvan uiterlijk vóór den 10den Junij opgave moeten doen, zullende bij gebreke van dien over hunne plaatsen beschikt worden.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.